

Janko Sicherl:

Olimpijada 1936.

(Berlin, pripravljen na olimpijado, sprejema goste z vsega sveta.)

(Dalje.)

Olimpijski zvon je privabil tudi mnogo Slovencev v Berlin. Tja smo potovali prav ugodno v svojem posebnem vlaku. Domačini so nas prijazno pozdravljali, ker so videli v sredini velik napis »Jugoslavija«.

Glavno mesto Nemčije, Berlin, ki šteje nad štiri milijone prebivalcev, je z lahkoto sprejel vse goste pod svojo streho. Tja so prihajali tujci z vseh delov sveta. Prebivalstvo Berlina se je za časa olimpijade povečalo za več stotisočev ljudi.

Nemci so se na olimpijado v vseh pogledih temeljito pripravili. Vse je bilo do podrobnosti urejeno in za vse je bilo preskrbljeno. Pomislite samo, koliko je bilo treba dnevno živil za prehrano tolikih množic! Mi smo imeli s seboj svoje kuharje, pogrešali pa smo naše dobro sadje, ki je v Nemčiji silno drago.

Svetovno mesto Berlin.

Vozili smo se pa prav poceni. To bi bilo nekaj za vas — voznje po vele mestu. Ta promet je pravi Babilon! Po cestah drče na vse strani: kolesarji, motorji, avtomobili, enonadstropni avtobusi, tramvaji i. t. d. Večinoma smo se le vozili, ker je bilo na vse kraje tako daleč, posebno na stadion.

Policaji in avtomatične svetlobne naprave skrbne na križiščih za cestni red. Za kratek čas ustavijo n. pr. na eni cesti vsa vozila in takrat se usujejo pešci čez cesto. Nato zabrne zopet vozila in pešci čakajo na prihodnje prosto znamenje i. t. d. Zanimivo je, da avtomobili nič ne trobijo, ampak šoferji pokažejo le z roko oziroma s posebno ročico smer vožnje. Vas bi gotovo povozilo, ako ne bi upoštevali natančnega cestnega reda. Omenjena prometna sredstva vendar še ne zadostujejo. Posamezni deli

mesta so zvezani med seboj z mestno električno železnico. S to se ljudje največ vozijo. Poslužujejo se pa tudi podzemeljske železnice, saj je ves Berlin prevrtan kakor krtina... In če ni prostora na cesti in pod njo, drvi vlak čez mostove nad cesto. Seveda je treba za tak promet mnogo postaj, ki jih je okrog sto petdeset.

Najlepši pogled na mesto pa je iz zrakoplova.. Berlin ima velikansko letališče, kjer letajo železni ptiči na vse strani sveta. Plovne reke omogočajo direktni promet z ladjo na Severno morje. Veliko posla je imela noč in dan pošta, da je odposlala milijone razglednic križem sveta. Po ulicah smo slišali govoriti vse mogoče svetovne jezike. Najbolje je bilo za tiste tujce, ki so znali nemško, vendar so imeli Nemci na razpolago tudi več tolmačev.

Vsakdo je hotel dobro porabiti dneve bivanja v Nemčiji. Vsakdo je hotel videti čim več. Vsega ni bilo mogoče ogledati, ker bi sicer človek izgubil oči, saj nudi Berlin res mnogo zanimivosti. Tu je nad sto cerkvá. Med njimi mnogo lepih zgodovinskih stavb. Pohiteli smo tudi v gledališče, nad petdeset jih je v Berlinu. V njih se vrše vesele in žalne igre, v operah pa spremlja igranje pevcev izbrana godba. Vas bi gotovo zanimali velikanski muzeji, kjer bi lahko od jutra do večera občudovali čudo današnje tehnike, umetnosti in vseh drugih mogočih zemeljskih pojavov. V živalskem vrtu smo videli živali z vseh delov sveta. Kače-klopotače in krokodile. Kdo bi jih znal vse naštetih? Ogledali smo si tudi šole. To je bilo tem laže, ker hodijo učenci tudi poleti v šolo. Počitnice so deljene. Večkrat na leto jih po malem uživajo. Šolstvo je na visoki stopnji. V Berlinu je trinajst visokih šol. Na šolah posebno poučujejo tehniko in v zvezi z njo izdeluje mladina prav lična ročna dela. Igrače so v Nemčiji prav poceni, le škoda, da jih nismo mogli pripeljati za vas kar cel vagon. V Berlinu je zelo razvita industrija, tehnika, obrt in trgovina. Samo tovarn je čez petnajst tisoč. Vse giblje in dela. Seveda si človek zaželi

sredi velemestnega ropota malo oddiha in počitnic. Za to je v Berlinu dobro preskrbljeno. To mesto ima veliko število prav lepih zelenih parkov. Okolica Berlina je tudi čedna. Ogledali smo si krasne palače v Potsdamu, kjer so nekdanj stanovali prejšnji vladarji. Izletov v berlinsko okolico ne manjka. Krog in krog je mnogo jezer. Kopanje nas ni prav posebno mikało, ker je bilo v Berlinu prilično hladno. Pozna se vpliv severne lege. Prav lep je izlet k lužiškim Srbom, ki žive v bližini Berlina. To so zadnji ostanki zahodnih Slovanov. O tem priča tamkajšnje ime Nova ves.

Ogledali smo si okolico Berlina. To je večinoma ravnina, zemlja pa ni posebno dobra. Rodovitnost izboljšujejo z umetnimi gnojili.

Vsako potovanje je zelo poučno. Tu smo ponovno spoznali, kako veličastne so prirodne lepote naše do-

Berlinska okolica.

mače zemlje, kajti pogrešali smo v severni ravnini naših prijaznih gričkov in mogočnih snežnikov. Najvišji hrib Berlina meri le 66 m.

|| Vsak narod in pokrajina ima svoje posebnosti. Vsak živi svoj način življenja. To je upošteval tudi olimpijski odbor, ki je skušal po možnosti ugoditi vsem tekmovalcem te ali one narodnosti. Za pet tisoč tekmovalcev je nastala pri Berlinu velika olimpijska vas. Japonski tekmovalci so se naselili tu že več tednov pred pričetkom olimpijade, da so se privadili severnemu podnebjju. Vsak narod je bil deležen posebne oskrbe. Največjo važnost so polagali na hrano, kajti prazna vreča ne stoji pokonci. Zato so skrbeli kuharji za »domačo hrano«. Kar prija Japoncu, to ne diši Angležu in obratno.

Velikomestni promet pred radio postajo.

Dalje so Nemci povabili na brezplačno gostovanje iz vsake države po trideset mladih športnikov v starosti od 15. do 18. leta. Taborili so skupaj z Nemci pod nalašč zato pripravljenimi šotori. Imeli so priliko, da so gojili različne športe, obiskovali so olimpijske prireditve in si ogledovali znamenitosti Berlina.

Za olimpijske igre so napravili Nemci za razne športne panoge številne športne naprave (igrišča), ustrezajoče današnjim zahtevam. Tako za: nogomet, plavanje, igre z žogo, telovadbo, tek, skok, metanje diska, kopja, krogle, sabljanje, jahanje i. t. d. Seveda so porabili zato velikansko ploskev — 131 ha. Posebno veličasten je olimpijski stadion, kjer je istočasno v enem samem prostoru lahko gledalo igre sto tisoč ljudi.

Tekme v veslanju so se vršile v bližnji okolici Berlina. Jadralne tekme pa so prenesli daleč na sever, na morje.

Mnogo ljudi je gledalo tekme osebno. Največji del pa se je moral zadovoljiti le s poslušanjem od daleč. Za to je skrbela velika berlinska radio postaja. Ta je oddajala in pošiljala po svetu najnovejša poročila olimpijskih iger, za katere je vladalo po širnem svetu veliko zanimanje. Vsak narod je sledil od daleč borbi svojih sinov, želeč jim čim več uspeha in zlatih odlikovanj. (Dalje.)

Slavstvo

Friderik Ozanam. Ustanovitelj Vincencijevih konferenc. Izdala Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani 1936. Pisateljica Peleasa nam v tej knjigi lepo opisuje življenje in delo karitativnega delavca iz Francoske, Frid. Ozanama (1813—1853), moža, ki je v sebi lepo združeval znanost in usmiljenje, učenost in krščansko vero, moža, ki je v velenem mestu Parizu ostal zvest Kristusu kljub zasmehovanju, kljub revolucionarnim prekucijam. Zato jo posebno priporočam čitateljem Vrta in vsej katoliški slovenski mladini, naj jo natančno in vso preberejo, da bodo videli, kaj se pravi res katoliško živeti, da tudi v družbi z velikimi svetovnimi pisatelji in znanstveniki ostane katoličan vsak, ki živi res iz vere, iz Boga. Prav zato so Frid. Ozanama spoštovali možje, kot so: pisatelj Chateaubriand, Lamartine, slovit matematik Apère, grof Montalembert, poljski pesnik v Parizu Mickiewicz in drugi! To je bil mož, ki je takó globoko živel iz katolicizma, da je »z besedo družil dobra dela in versko resnico potrjeval z dobrimi deli.« To se pravi, čeprav je bil Ozanam doktor prava in filozofije in univerzitetni profesor — torej najvišji znanstvenik! — je bil vendar tudi vsak dan pri sv. maši, je vsak dan pomagal revežem! Čitaj, mladina, to knjižico in posnemaj Ozanama! Knjigo krasí osem krasnih slik. Stane samo 6 dinarjev! — F. J.

Trisopetdesetletnica Trubarjeve smrti. 1586—1936. Letos smo Slovenci z različnimi obletnicami izredno bogati. K številnim jubilejem, ki jih je Vrtec oménil v majski številki lanskega letnika, moramo dodati še enega: 350 let je minilo 29. ju-

nija 1936, ko je umrl Primož Trubar, prvi slovenski pisatelj, ki je od 1551—1582, torej preko 30 let, pisal Slovincem prve knjige. Ker njegovo pisateljsko delo ni bilo namenjeno samo odraslim, ampak tudi slovenskim »hlapčičem in dekelzam«, je prav, da se ga spomni tudi naš mladinski list. Trubar se je namreč že od vsega početka zavzemal za vzgojo in izobrazbo slovenske mladine, saj je na mnogih mestih pisal o potrebi šol in učiteljev, katerih je tedaj še zelo malo manjkalo po Slovenskem. Takole je pisal: »Obena dežela ne mesto ne gmajna (občina) ne mogo prez šul, prez šularjev inu prez vučenih ludi biti...« In dalje: »Raven tuga en vsaki pridigar inu farmošter ima tudi per suji fari eniga šulmojstra oli mežnarja imejti inu držati, de te mlade hlapčiče inu deklice, purgarske (mestne) inu kmetiške otroke, vuči slovenski brati inu pisati...« Taki in podobni klici v mnogih njegovih knjigah res niso ostali brez uspeha. Po farah na deželi so začele nastajati slovenske, po mestih pa latinske in nemške šole, ki so izobraževale našo mladino. Trubar sam je napisal tudi knjige, ki so bile za te nove ali pa za poživiljene šole potrebne. Izdal je abecednik 1551 in 1555, katekizem 1551 in 1555, verske knjige, zlagal pesmi in jih prevajal iz nemščine in latinščine. Kar pa je najvažnejše: napisal je prvo slovensko knjigo in izdajal v odlomkih sveto pismo v našem jeziku. Pri delu za mladino sta mu zlasti pomagala tovariša Krelj in Bohorič, ki je 1584 napisal prvo slovensko slovnico. Slovenska mladina se ob 350 letnici Trubarjeve smrti s hvaležnostjo spominja zlasti njegovega dela zanjo in se ga bo spominjala tudi v bodoče. F. J.

Zanimivosti

O knjigi. — Najstarejša knjiga na svetu je tako zvani Pričev papirus. Bil je napisan 3550 let pred Kristusom v starem Egiptu. To knjigo je našel v nekem grobu znani starinoslovec Price, ki je po njem

knjiga dobila svoje ime. Shranjena je v pariški narodni knjižnici.

Največja knjiga na svetu je anatomski atlas, ki v kipih, slikah prikazuje vse človeško telo. To knjigo imajo na obrtni šoli